

Vydává organizační štáb
61. Jiráskova Hronova

Šéfredaktor:
Luděk Richter

Redaktoři:
Zora Vondráčková
Jiří Pokorný
Matěj Šefrna
Jaroslav Kodeš

Grafické zpracování:
Marek Zhibo
Tisk: HKS

Cena: 2 Kčs

Fond amatérského divadla

V průběhu loňského Jiráskova Hronova byla vládě České republiky předána petice účastníků jubilejního festivalu, v níž byl uveden i návrh na založení svépomocného fondu. V odpovědi na petici přivítal ministr kultury ČR Milan Uhde zejména tento bod petice a přislíbil hledat možnosti, jak by mohlo do tohoto fondu přispět i ministerstvo kultury. Doufejme, že se taková možnost nalezne.

Fond amatérského divadla v prvních měsících letošního roku založila Amatérská divadelní asociace a složila na jeho účet základní vklad. Protože Fond amatérského divadla (FAD) je nadace určená k podpoře českého amatérského divadla vůbec, budou jeho správní radu tvořit vedle zástupců ADA i zástupci ostatních ochotníků a účast v ní přislíbili i poslanci České národní rady A. Roschová a V.

Čech. Do konce srpna mohou i jednotlivé soubory poslat návrhy na další členy správní rady FAD na adresu ADA (box 382, III 21 Praha I).

Fond bude podporovat amatérské divadlo v České republice dotacemi na vzdělávání ochotníků, na publikační a agenturní činnost, na výstavbu a rekonstrukci divadelních sálů, na uspořádání přehlídek, na mezinárodní styky i na přípravu jednotlivých inscenací.

Aby FAD mohl svou funkci plnit, je třeba, aby jeho základ dosáhl potřebné výše. Má-li to být fond skutečně svépomocný, slušelo by se, aby do něho vedle sponzorů přispěli i amatérští divadelníci a příznivci amatérského divadla. Proto se ADA obrací na celé hnutí amatérského divadla se žádostí o finanční příspěvek do fondu. Je tak možno učinit poštovní

poukázkou typu A na adresu: Komerční banka, pob. Pha 2, Václavské nám. 42, 110 03 Praha I, číslo účtu 74 237 - 26 938 - 021, konst. symbol 0100 0379.

ADA

ZPRAVODAJ

6. / 1991

61. JIRÁSKOVA HRONOVA

střípky

Omlouvám se Mirce Císařové v neautorizovaném redakčním přepisu za formulaci závěru poslední věty, který měl znít: ...a musí podpořit systém. POK

- Zveme všechny Východočechy a jejich přátele na setkání Východočechů, které se koná ve čtvrtek 8. 8. ve Slávii od 21. 30.

- Pyžamový ples. Cože? Ano, včera večer ve Zbečnicku. A odkud byli ti "náměsíčníci"? Ze severních Čech! Aha.

- Postrádáte dnes frekventanty Klubu mladých divadelníků? Mají výjezdní zasedání respektive vyučování v Adršpachu. "Sloní náměstí" teď asi ožívá. Že by "happening"?

- Zítřka ve 14.00 hodin se v malém sále JD uskuteční beseda o JH jako federální přehlídce.

Zve KPJH

Na otázku co se děje a bude dít v KDM odpovídal lektor Dr. Jan Borna.

"Prošel jsem spoustou divadelních dílen a došel jsem k názoru, že v herectví není možno se toho příliš naučit za týden, a nejnebezpečnější je, když dospějí k domněnce, že získali dovednosti v herectví a ona to není pravda. Existují i dílny, v nichž se rozvíjí imaginativnost. Já ji neumím za týden rozvinout. Proto jsem postupně došel k tomu, že bych mohl účastníky naučit alespoň nejzákladnějšímu porozumění textu. Myslím si, že to dnes lidé neumí. Ani v profesionálních divadlech. To co na Hronově letos vidíme, je jeden důkaz vedle druhého. Inscenátoři neumí přečíst text, zařadit ho stylově, rozlišit příběh od tématu, fabuli od syžetu a pak vznikají patvary, nebo nechtěné avantgardy.

Říkal jsem si, že by bylo zajímavé, kdyby se lidé tyto základní věci dozvěděli. Neudělá to z nich žádné umělce, ale třeba trochu víc porozumí tomu, co čtou. Takže děláme poměrně "suchou" práci a učíme se. Vzali jsme si Naše furianty a na nich se učíme rozumět tomu, co je to látka, námět, téma... Zjišťujeme, co je to motiv, jaké druhy motivů existují. Chci, aby se naučili, co jsou schopni dozvědět se ze scénických poznámek, jaké druhy scénických poznámek jsou, co je to výstup, akt, rytmus, tempo, - což jsou základní věci.

Text si přečteme, řekneme si co hledat a oni individuálně pracují. Potom děláme cvičení, ve kterých se frekventanti sami, v krátkých pracích, snaží kategorií ohledat. Jde spíš o výuku, než o klasickou divadelní dílnu.

Loutkářská Chrudim

Abych se přiznal, začal jsem již o Loutkářské Chrudimi uvažovat, coby o zbytečně velkém a neohrabaném ještěrovi, odsouzeném k zániku. Jako o akci blýskavé na povrchu, uvnitř však poněkud ztrácející smysl. Progresivní soubory si postupně vytvářely své vlastní přehlídky, či spíš - a právě v tom vidím rozdíl, pracovní setkání. Chrudim ztrácela, alespoň pro tyto soubory, význam, z hlediska inspirace. Asi tak, jako by jste si po celoroční námaze vyjeli v klidu k moři a občas zašli do divadla. Výjimku tvořily semináře, jejichž účastníci se ale stále více během přehlídky odtrhávali od konkrétního divadelního dění ve městě.

Letos však, jako by se blýskalo na časy. Na první zajímavé představení návštěvníci sice nějakou dobu čekali, ale mám pocit, že procento těch lepších stouplo. Podstatnější však je, že se cosi pohnulo. Díky koncepci

seminářů, která směřovala ven, do ulic, k dialogu. Ten byl postupně různými prostředky navazován. Pasivní účastníci věděli, že jsou tady semináře, seminaristé s nimi museli počítat. Ne všem bylo po chuti tyto mnohdy provokující akce, leč pravdou je, že dopomohly k výměnám názorů, donutily k rozhovorům na různých úrovních, což myslím, pozvolna celostátnímu setkání loutkářů vracelo smysl. Netvrdím, že je vše zachráněno. Letos šlo pouze o impuls. O zkoušku možného směru vývoje. Samotná cesta Chrudimi ke smysluplnosti tím teprve začíná. Příliš "svatá půda" totiž pokroku nepřidá. A jestliže se lidé z celé země sejdou pouze jednou do roka, neměli by tuto příležitost promarnit. To se mi zdá mrháním času a peněz, Hronove!

Matěj Šefrna

D N E S čtvrtek 8. srpna

8.00 Klub režisérů SČDO	klubovna SOU internát
8.30 Výlet Kruhu přátel JH na Turov	z náměstí
9.30 Veřejný diskusní klub	MS JD
17.00 "Trošečníci" DS Volyně	JD
17.00 "Truchlivá komedie aneb Erotická tragédie" D-klub Plzeň	Sokolovna
18.00 Rockový koncert skupin MYSTERY, EL DORADO, NÁROD SOBĚ	sady AJ
20.00 "Trošečníci" DS Volyně	JD
20.00 "Truchlivá komedie aneb Erotická tragédie" D-klub Plzeň	Sokolovna
21.15 Filmový večer - Predátor	letní kino

Z Í T R A pátek 9. srpna

8.00 Klub režisérů SČDO	klubovna SOU internát
9.30 Veřejný diskusní klub	MS JD
14.00 "Za čast ušatých čepic" ZUŠ Žamberk	Slávie
15.00 "Za čast ušatých čepic" ZUŠ Žamberk	Slávie
16.00 Tisková beseda	klub JD
17.00 "Kabaret" MOSL Moskva	JD
17.00 "Úžasná komedie" BANGROT Novosedlice	Sokolovna
18.00 Koncert machovské dechovky	sady AJ
20.00 "Kabaret" MOSL Moskva	JD
20.00 "Úžasná komedie" BANGROT Novosedlice	Sokolovna
21.15 Filmový večer - Schůzka naslepo	letní kino

MEZ s.p.a.
závod
VELKÉ PORČÍ
výrobce malých elektronických

Hvězdy na ranním nebi

Myslím, že ten problém je jednoduchý - ale prakticky asi neřešitelný. A dá se formulovat neméně jednoduchou otázkou: o čem se může, dá dnes hrát Galinova hra Hvězdy na ranním nebi? Kdysi to byla slavná "perestrojková" hra. Ne tím, jak byla napsána - myslím, pokud jde o to - ale tím, čeho se dotýkala, jaké cesty razila. Pamatuji doby, kdy různí funkcionáři a různé orgány kolem ní tančili velice rozpačité tanec a více nebo méně zřetelně naznačovali, že takhle přece ne... A abych byl upřímný: kromě toho už tenkrát jsem měl pochyby o tom, jestli leckteré sociologické a psychologické parametry tohoto textu jsou až tak dalece pro nás zajímavé, přitažlivé. A tohle všechno - podle mého názoru - platí v přítomnosti skoro absolutně. Já si vlastně velice vážím souboru a režiséra, že se do té práce pustili, že se s tím rvají a dělali, co mohli. (Koneckončů: režisér Valeš mě neklamal, opět bloudí dramaturgicky po stezkách zvláštních: v době, kdy asi nikoho nenapadne tenhle text hrát, si postaví hlavu a jde s ní proti zdi: zkusí typ textu, který by před nějakým časem jako příliš krotký vůbec nerezistroval.) Ale přes všechno to úsilí ta úvodní otázka se vznáší nad celým představením. Jestli je cosi "akademické" (viz "akademický divadlo"), tak je to tohle představení. A navíc jaksi v tomto kontextu vystupují do popředí všechny slabiny stavby textu.

Jan Císar

P. S. Věřu není mým koníčkem připomínání díků, ale když mnoha replikám, vůbec, ale vůbec nerozumím, tak přece jen musím tiše špitnout, že to je dost podstatná vada na kráse.

RECENZE PŘEDSTAVENÍ

Byla to, tuším, právě Galinova hra Hvězdy na ranním nebi, která zahájila revoluční perestrojku v ruské dramatické tvorbě jako první hra o sovětských štětkách. (Nepočítáme-li ovšem převýchovný proces v koncentracích na Běloruském kanálu z ranního díla Pogodinova "Aristokrati".)

Galinova hra má nekomplikovanou výstavu konverzační hry, má zajímavě neobvyklé téma a několik míst, která zaútočí na srdce a city. Jeho holky jsou obhrobné, jak se sluší a taky jak to má být, ukáží své dobré jádro. Je s podivem, kolik proměnných situací a ostrých střetů se vystřídá okolo jednoho stolu a dvou paland za půl druhé hodiny. Rádobydivadlo v Klapě přečetlo asi hru správně jako předlohu pro svého lidového diváka.

Od režiséra Ladislava Valeše jsem čekal razantně vyhraněné postavy



Rádobydivadlo Klapě
- Hvězdy na ranním nebi

a ostře stříhané situace. Zvláště v první půli byly střihy až mdlé a postavy nečekaně nevýrazné. Spontánní akce vévodila představení a vymkla se konvenční kresbě jen Anna v podání Hany Zemanové. Teprve s průběhem událostí se postavy v dramatických obrazech děje poněkud vyhranily a v užší souhře i ostřejším spádu vyhotily příběh do finále.

Tentokrát tedy žádný výboj, žádné překvapení. Poctivá práce souboru pro jeho hlediště, pro jeho diváky.

Jiří Hraše

Nevím, co způsobuje takový zvláštní jev, že mnoho inscenací na Jiráskově Hronově propadne, že se prostě "rozsypano". A není to jen symptom letošního ročníku. Kolikrát jsem již slyšel od svých přátel o té či oné inscenaci, jež na přehlídce tam a tam vypadala úplně jinak, ale vždy lépe. Způsobuje to snad uputná snaha členů divadelních kolektivů, aby právě na tak významném kolbišti, jakým Jiráskův Hronov beze sporu je,

představení dopadlo optimálně a tím dojde úplně k opačnému efektu (každý z nás to jistě zná)? Nebo je to dáno přílišnou svazující odpovědností? Nebo snad "nedomácími" technickými podmínkami? Ne! Jsem přesvědčen, že zde existuje zlý divadelní skřítek, který si z nepochopitelných důvodů zasedne na některý ze souborů. Jinak si nedokážu vysvětlit odpolední představení Hvězdy na ranním nebi. Znáám práci režiséra L. Valeše a jsem si jistý, že nebyť skřítek, nedávali bychom cestou z divadla s kamarádem F. Zborníkem dohromady základní příběh hry, nehovořili bychom o velmi problematické dramaturgické volbě, o herečkách, kterým opravdu není z jeviště rozumět každé druhé slovo, o situacích, jež situacemi de facto nejsou, atd. Ale nehovořili bychom ani i zoufalé, upřímné a poctivé snaze všech zúčastněných nám di-

vadlém něco sdělit. Inu, skřítek... Nebo že bych se mýlil? V tomto případě bych si dovolil doporučit L. Valešovi raději nedělat "ústupky divákovi", jak nám sděluje v programové brožurě.

Milan Schejbal

Každá společnost má své vyvržence, kterými se čas od času kdosi zabývá. Arkadij Galin si vybral pět prostitutek, které byly vyvrženy z Moskvy, aby během olympijských her nekazily vzhled města. Bohužel, dnes českému divákovi připadá tento problém poněkud vzdálený a možná i směšný. Význam uvedení této hry v Moskvě byl ale velký - šlo o odkrytí něčeho, o čem nikdo nemá vědět, o odkrytí lži, kterou společnost popírá. V zemi svého vzniku to bylo odvážné a velice aktuální. Vnímání diváka ovlivňoval pocit, že je účasten něčeho odvážného, že se svou účastí podílí na narušování totality. Toto vědomí mu mohlo umožnit přehlednou vykonstruovanost mnohých akcí a brát závěr - Mariinu smrt (která dnes působí směšně) jako vyvrcholení, protože to byla obžaloba společnosti. Dnes je ale situace zcela jiná. Režisér si pravděpodobně vybral tuto hru, protože měl pět zajímavých hereček, poměrně dobře herecky disponovaných. Jenomže velké nedostatky textu, hraného v jiné době a jiné zemi, se nedají přelkenout nadšením, v jakém hra byla předvedena. Aby inscenace nezobrazovala pouze pět ukrývaných dívek, aby byla účinná, jinak než v zemi svého vzniku, musel by text být nějakým způsobem proměněn. Nestalo se tak, a na povrch vystupují nepřirozené a vykonstruované akce - hašení ohně, odjezd Marie, nezažalování lékaře, smrt... Ani režijní práce nad rámec textu nešla, a tak jsme se dívali spíše na etudy z náhodného setkání pěti žen.

Zora Vondráčková

V programové brožurě členové souboru prozrazují touhu odlišit se od ostatních souborů vyhraněnou dramaturgií a poetikou. Předchozím předloham byla mnohými diváky vytýkána určitá akademičnost a náročnost. Současná inscenace je tedy dle inscenátorů jakýmsi ústupkem divákovi.

Je mi líto, že soubor, aby vyhověl divákům, inscenuje předlohu Alexandra Galina. Pravděpodobně navíc v odpoledním představení došlo nervozitou k řetězové reakci, která způsobila, že jsem sedl v páté řadě rozuměl hodně málo. Představení, ač mohlo na první pohled vypadat vzrušivě, se nekonečně vlekle díky nevybudovaným situacím (nebo situacím, které nevyšly). Režie Ladislava Valeše sice dvakrát efektně použila hasiči přístroj a tím rozhodně vzbudila kolem mne klimbající diváky, vědce nechala efektně spadnout na palandu, dokonale omodřinovala Marii, ale postrádal jsem rozkrytí tématu (bylo jich jistě mnoho - leč žádné). A to je škoda.

Jiří Pokorný

Větev alternativního a loutkového divadla.

Vznikla z KLAMU - katedry loutkářství při akademii múzických umění. Co se změnilo na škole spolu s názvem, jsem se zeptal Tomáše Žižky, jednoho ze současných pedagogů.

"Myslím, že se změnil režim školy. Byla zaměřena na technologii, loutkoherectví, převážně dětského diváka. Prostě v duchu sítě profesionálních loutkových divadel. Studenti se pak stávali kolečky, nahrazujícími jiná kolečka. Tím, že na škole se nyní setkávají různorodé osobnosti (Krofta, Klíma, Šchartová, Vitánovská, Bělohorská), dostává úplně jiný styl. Nejdůležitější bylo, že se loutkářská katedra odpoutala od DAMU. Funguje systém ročníkového "Guru", který si k sobě volí spolupracovníky." Co ti v systému školy vadí?

Myslím si, že není dobré, že studenti hned od prvního ročníku pracují na konkrétní inscenaci. Nejdříve by se měli seznámit se základy svého budoucího úkolu a pak na něm pracovat. Takhle pracují půl roku na besídce, kterou se slávou předvedou. Změnilo se nějak postavení studentů?

Líbí se mi, že se přistoupilo k "otravování" pedagogů. Ti musejí být stále ve střehu, musejí být osobnostmi a zároveň psychology. Zdá se mi však, že studenti "otravují" málo. Nevyužívají dostatečně platformy k dialogu. V podstatě by měli vycucat pedagoga tak, aby byl unaven on, ne oni. Jsou na škole osobnostmi, které se nechají vycucat?

Ne všichni, ale jsou. Někteří by tam ale být neměli. Ti, kteří své vědomosti zatloukají. Rozšiřování pole působnosti rámce loutkového divadla zasahuje určitým způsobem do činnosti DAMU. Jak se ta k tomu staví?

Tady jde o alternativu. O možnost výběru určitého, zvoleného směru. Škola se nyní snaží o prolnutí žánru loutkového a všeobecně divadelního. Tomu se DAMU bude velmi bránit a v konečném důsledku bude nucena stát se jinou, přijmout specifický program.

Jiřina Lhotská, pedagog

Dozvěděl jsem se, že dálkové studium je nyní zaměřeno na dramatickou výchovu. K čemu studenti vedete?

Nejdůležitějším úkolem školy je vybavit studenty pro práci s dětmi z hlediska pedagogického, psychologického, režijního, dramaturgického, výtvarného, hudebního, z hlediska literatury. Jde nám o to, aby absolventi byli schopni uplatňovat metodiku dramatické výchovy. Proč tento obor vzniknul?

Je spousta erudovaných odborníků, kteří by mohli pracovat, ale nemají na to papíry. Stává se, že učitelka dramatické výchovy má 1700,- Kčs hrubého. Jsou nějaké problémy?

Především by se měl sejít tým opravdových odborníků a určit, O ČEM studium vlastně bude. V současné době se skládá z jednotlivých oborů, které stojí vedle sebe izolovaně. Dramatická výchova by měla stát v centru zájmu a obory by k ní měly směřovat.

Dalším problémem je, že když studenti byli přijati na denní studium, bylo jim řečeno, že po

vystudování se stanou absolventy vysoké školy. To se další rok změnilo. Neptjide o vysokoškolské studium, absolvent bude pouze bakalářem. Nyní se zdá, že dálkař nebudou moci studovat vůbec.

Poslední rozhovor, nejdelší, jsem vedl se studenty zmíněného oboru. Ze situace není vážná, ale KRITICKÁ, z něj vyplynulo více než jasně. Je nablíženo, že hronovský Zpravodaj nemůže problém EXISTENCE dálkového studia zpracovat v celém rozsahu, natož jej řešit. Obávám se však, že jej nelze vyřešit ani na půdě samotné školy. Nabádám proto tímto zainteresované k zveřejnění celého problému, sám poskytnu k tomuto účelu své materiály.

Malý Šefna

OMLUVA

Ve středu 7. srpna jsem jako obvykle v dostatečném předstihu před prvními představeními nařídil všem lektorům, redaktorům a dalším spolupracovníkům, aby veškerá nadcházející představení podle předem domluveného plánu nemilosrdně ztrhali. Na to večer po posledním představení se kovala v redakci pravidelná schůzka, na které jsme si upřesnili a sjednotili obsah i formu odsudků tak, aby se nikdo z cca 6-7 souběžně přicházejících autorů neodlišoval. (Ciniváme tak ve snaze snížit v čtenářových očích úroveň jinak velice kvalitních inscenací.)

Žel, stalo se nejen to, že názory nebyly jednotné, ale objevily se recenze i pochvalné, a to pod záminkou, že se recenzované inscenace pisatelům líbily. Protože jde o opakovaně porušené kázně, je, myslím, na místě jmenovitě pranýřovat: zvlášť flagrantly případy:

Tak například kolega Zborník stejně jako kolega Fréhar zcela nepokrytě jádají nad "Tlustými d'áblý" a Lárkem ičicokem, kolega Schejbal nad "Dáblý" a Nic jenom pro tebe a ani Kirree mu není cizí, kolegyně Lhotská je okouzlená "Dáblý" a byl s výhradami, neodmítá ani Nic jenom pro tebe a Kirree, stejně jako kolegyně Drobná, která vidí jisté klady i v Labyrintu světa. Kolega Císař má nadto jistou slabost také pro Venkovského lékaře a Šnofonia a neskrytě se hlásí ke Snu a "Dáblům". A - sebekriticky - v redakci, která recenzovala častěji, je bilance ještě tristnější: kolega Šefna se nechá unášet Zahradou, Lárkem a Šnofoniem a je ochoten přijmout i Nic a Kirree, kolega Pokorný se s nadšením rozepisuje o Zahradě a "Dáblých" a klady nalézá i v Labyrintu, kolegyně Vondráčková chválí Láru a přijímá i Kirree, Zahradu a Pat, i když s výhradami. Kolega Závorský vítá Zahradu, kolegyně Kodeš a Tichý zase "Dáblý". A s lítostí nejvyšší musím přiznat, že i mně uniklo několik pochvalných recenzí: na Venkovského lékaře, Pat, Láru, Nic a přes všechny výtky i Kirree. Omlouvám se za tyto přehmaty a uděláme vše proto, aby se neopakovaly.

Luděk Richer, šéfredaktor Zpravodaje

Avantgardní divadlo. PARD: Zpráva o hodině vojenské občanské výchovy skupiny vojáků základní služby jednoho nejmenovaného útvaru české a slovenské federativní armády v roce jedna.

Problém představení Avantgardního divadla PARD je vlastně jediný. Organizační. Na chvíli od svého tvrzení naoko odbočím, abych se pochopitelně vrátil.

Zkusili jste někdy na ulici ukazovat cizímu člověku své fotografie z dětství? Ne? A kdybyste to udělali, podíval by se? Ne? A proč? Je to problém místa a vztahu. Nikoli hereckých výkonů, režie nebo fotografií. Stejně vás (asi) nenapadne vyprávět své příběhy z dětství, mládí nebo vojny. Opět, ačkoli jde o příběhy, to není otázka režie, hereckých výkonů nebo příběhu. Je to zas otázka vztahu a místa. A přece občas k něčemu podobnému, čeho jsme byli svědkem, dochází. V restauracích, na srazech po deseti letech a ve vlaku, když je cesta dlouhá. Vyslechneme příběh sousedů, ale v duchu už se těšíme, jak se blýskneme vlastním. Prý je to v pořádku. Navazujeme totiž mezilidské vztahy. Komunikujeme. O tom, co máme společné, konkrétně jak to vypadá, všichni máme děti, nemoce, nechápavé okolí a některé vojenské povinnosti. Ti někteří všichni.

Problém avantgardního představení je jediný, organizační, mělo to být k ránu "Na prajzku", mohli jsme si skvěle pokecat, jaká byla na vojné sranda, jenže velký sál vzadu "Na prajzku" zrušili.

Martin Fahrner

Kdo nevidí tlusté d'áblý Jak si mastí ryšavé vlasy!

DADA JE DADA!!! Jiří Fréhar

Jak něžné je tohle dada! Jak utlý a tenký je jeho stvol! Ach, kdeže jsou ty časy, kdy dada hrmělo Evropou s čelem hrde vztýčeným a přísahajícím na heslo Épater les bourgeois - provokovat, urážet měšťáky! Jaká to nostalgie vzpomínek, opar čehosi, co už jen tušíme. Nebo, že by se přece jen někdo našel, kdo by byl v duchu toho hesla zasažen? Pak bych panu režisérovi Levinskému gratuloval. Neboť by byl práv ve všem toho, co

napsal kolega Fréhar cituje Tristana Tzaru: DADA JE DADA!!!

Jan Císař

Překonáváje dřevěné stupně v rozpoložení zabránit nějak své tělesné úhoně a zaznamenávajíc pach komedianství z neočekávaných překážek, zřejmě se máj duch touhy, být už konečně co nejvstřícnějším z vnímatelů, dobře naladil na frekvenci toho co mělo následovat:

Protagonista zpívá (působí tak nějak omšele)...vlastně nezpívá! Kašle na zpěv! Ale nejen na něj, ale na nás všechny. Co je to zač? Co představuje?... A zpívá, že se zhoršuje světlo. To v sále, ale i kolem nás venku. Co s tím? Musíme postavit něco nového... A tak se staví a za velkého rámusu jak z letenského rozhlasu. Je to vtratká konstrukce, ale drží a postavili jsme ji společně, organizovaně. Pak slavnostně na ramenou přineseme něco, někoho v bílém. Pohoupeme to - ach ta NĚŽNOST. A vytyčí to, rozhlásit to: "AŽ ŽIJE DADAISTICKÁ REVOLUCE!" Máme tu personifikované DADA! Rachot končí vánoční koledou. Ach, kde jsou ty časy.

DADA hlásá: "Já jsem počátek světla tím, že jsem konec". To není zrovna moc perspektivní. Ale budiž. Jedeme dál a začínají nesmysly. Vlastně se díváme na DADA. A je jich čím dále víc. Nedivme se DADA to řídí. Nebo neřídí? V jeho jménu se děje dada: "uhasí slunce a dovolí slepým vyskočit z futráli" pak se rezignuje na "pánbu dal a pámbu vzal", až k tomu, že je DADA dirigováno. Pak z "kloak vylézají vojska malých mořských krav" modlí se k nám a DADA sestupuje mezi lid. V závěru pak Císaři - že bychom se vraceli k monarchii - hází lid potravu. No hrůzná představa!

Nestačí postřehnout všechny významy a náznaky, je toho příliš, ale to je dobře. Méně asi by to byla velká teze. Uvědomuji si čemeslnou nevybavenost protagonistů a bez poznámek na papír bych se asi zpětně v inscenaci ztratil, ale cítím, že určitě vědí proč to dělají. Nevím, zda stačí diváci domýšlet a nereagují pouze na nesmyslnost jednání, hru slov, pitvoření se a mnohé překvapivé zvraty. Ale něco jiskří mezi hledištěm a jevištěm a snad i dochází "kdo, že to asi je, kdo nevidí tlusté d'áblý, jak si mastí ryšavé vlasy!!! PS. Jenže, je to tak všechno jednoduché?

Jaroslav Kodeš

Mdlí tlení v klení jak v zaplivané růži dlaň hle hle obutá plošnice na kopci jak letíte plí předeť květy dobré i nanicovatě letem světem není to pýchou zanedbatelnou leč ohnivou v sad a za tím vším červené panenky mihotavého úžasu sKryté zřasenou dózičkou poznání a plevle se třesou vpřed vpřed vpřed vpřed prvními panenskými nocemi pobíhá lední medvěd a pudřenkou cukruje skráně strání ó blažené hroty minaretů ó chlupatí KING KONGOVÉ do kešťan do kešťan volají o pomoc mé sovy až zupáci zoufale ze země zupají mou prapůvodní pentli o Ježíš bílý

závoj něžné rvou Se vrány a zelená ještěrka krouží zlomeným poznáním že kokolí pláň saprot saprot sacré coeur sacré coeur sacerdotální saddik sestavuje v sakristii sinhalskou sinu-soidu až poslední Míhotání zanedbaného reje naruší kokolice jak král tu lEžím přijímám obdarování svých poddaných jejich laskavým duduismem a oni jsou tak RÁDI

dazborník
dalholská
dařfhar
daschejbal

Kam se vrátit v době, kdy máme čerstvě zažitou realitu, která dohnala a ve finiši předstihla smělé vize dramatiků absurdity? Co si počít v časech, kdy lidé vymknuti z kloubů soudnosti šílí? V této chvíli přicházejí s dramaturgickou hauptrefou královéhradečtí a znovuobjevují DADA.

Dadaistický kabaret "Kdo nevidí tlusté d'áblý jak si mastí ryšavé vlasy" nejenom, že je (pro toho, kdo na tento klíč přistoupí) zrcadlem labyrintu našeho zmateného světa a srdcí, ale zároveň poskytuje ideální příležitost pro otevření stavidel čiré fantazie a rozpoutání hry pro "pouhopouhou" rozkoš ze hry (hraní si, hravosti) samé.

Na adresu inscenátorů snad jen dvě výtky - úvodní "metalová" pasáž provokuje ponejvíce zvýšenou hladinou hluku. A za druhé - nebál bych se být (na myslí máme především herecké výkony) více DADA. Toto ovšem musí provázet stoprocentní jistota bez výpadků z dané stylizace, neboť se sice hraje pouhé retro DADA, ale právě retro žánr vyžaduje - nemá-li se minout účinkem - věrnost historické předloze na 150%.

Z hlediska dalšího vývoje souboru by však "tlustí d'áblové s ryšavými vlasy" měli znamenat jen drobnou (pravda, zdařilou) epizodu, na jejímž náhrobním kamení budiž vytesány verše: "... odhazovali sami sebe (a odhazující sami sebe) odhazovali se kupředu." A po slavném DADA pohřbu budiž vzkríseno něco nového (či starého?).

Zdeněk Aleš Tichý

Já jsem počátek světa tím, že jsem konec. Shodou zvláštních náhod jsem se s touto poetikou na jevišti setkal jen málo. Před lety v inscenaci Dada-soaré loni na Hronově v představení Na jedné noze. Dnešní setkání bylo příjemné, provokovalo mě k přemýšlení. Jaké vlastně bylo, je - české dada? Přesto, že se jedná o dadaistickou inscenaci domnívám se, že je místy nevyvážená v temporytmu - ale dada může všechno, může provokovat i nevyvážeností temporytmu. Dokonce některé zvolené prostředky by mohly být ještě provokativnější (rekvizity, kostýmy a jejich využití). Takto jsem chvílkami prožíval český poetismus.

I přes toto předcházející přemýšlení a zpochybňování, dík. Dík za setkání.

Kdo tu pochyboval o vzestupu mluvčího člověka! Pánbůh dal - pámbůh vzal.

J. Pokorný

ŠKOLY A DIVADLO

Uvedené materiály jsou neautorizovaným redakčním přepisem příspěvků dotázaných.

strípky

Divadelní fakulta AMU Praha

Odpovídá Jan Císař, vedoucí katedry režie.

Udělá se na DAMU nějaké změny?

Velké. 1. Je tu pokus rozdělit školu na dvě větve - alternativní a loutkovou a na druhé straně činoherní. 2. Pokoušíme se vytvořit něco jako studia, stojící na vedoucím, který si koncipuje výuku, jde o reprezentaci různých názorů na divadlo. 3. I proto přišla řada nových lidí na herectví Vyskočil, Adamíra, Pavelková, na režii Korčák, Burian, Pistorius, Horanský, Palouš, na dramaturgii děkan Milan Klíma, Urban, Roubínek, Mrázová, na scénografii Malina, Zbořilová, Zidek, na alternativní a loutkové divadlo Bělohorská, Mírek Krobot, Václav Königsmark nově buduje katedru teorie a kritiky a uvažuje se i o přiřazení choreografie a pantomimy (Cibor Turba), ale taky třeba operní režie.

Většinou umělecky aktivní osobnosti. Budou docházet?

Problém trvá. Řešit se bude muset.

Pro jaké divadlo budou studenti školeni?

To je třeba si vyjasnit. Vymežit si divadelnost a odpovědět si na základní otázku co je to školení divadlu. Nechceme "klasické" činoherní herectví. Ale kdo to bude - školit, když např. všechny "neklasické" režiséry si stahuje katedra alternativního a loutkového divadla.

Budou si studenti moci i vybírat?

Počítáme s třemi, výhledově čtyřmi stupni: Základní stupeň by měl poskytnout všeobecnou divadelní vzdělanost. Nejdříve po dvou letech by student, který prokáže své kvality, mohl složit zkoušku na úrovni bakaláře (když ne, pokračoval by v ročníkovém systému studia, bez možnosti velkého výběru) a po ní buď jít do praxe, nebo pokračovat ve studiu dle vlastního výběru v rámci některého studia, nebo - což už dnes řada studentů praktikuje - u režiséra v praxi: u Grossmanna, Krejčího... a to třeba i v jiném oboru, než začínal. Herce třeba i na režii, režiséra na scénografii...

Není pak rozdělení na dvě větve nesmysl?

Je.

Co dává amatérské divadlo škole?

Radu studentů. A pro spoustu lidí to byla šance vyzkoušet si něco, co v profesionálním divadle nešlo. Navíc v určité době dávalo i impulsy k uvažování o obecnějších problémech divadla.

Má dnes divadlo smysl?

Nemáme jinou šanci, než budeme-li dělat divadlo jako antropologickou podstatu člověka ve smyslu komunikace.

Ptal se Luděk Richter

Státní konzervatoř, Praha Milan Schejbal - pedagog

Co se změnilo za poslední rok v systému výuky a činnosti školy vůbec?

Zásadně se změnil přístup k výuce - především v posledních dvou ročnících (pátém a šestém). Bylo založeno divadlo DIK - Divadlo konzervatoře Praha, které využívá prostor Žižkovského divadla. Byl vytvořen celý systém absolventských představení. Hraje se pravidelně, v současné době dvě inscenace - pohádka a Manon Lescaut. Během podzimu se předpokládá provoz i dvakrát týdně podle poptávky.

Původně byl jeden ročníkový režisér, který s ročníkem nastudoval jedno až dvě představení. Nyní se střídají režiséři s různými poetikami a studenti mají možnost pracovat

s režiséry různého věku a zaměření. Pokud sami přijdou se zajímavým podnětem, mohou tento podnět za pedagogického poradenství realizovat. Dbá se o to, aby všichni studenti dostali takovou roli, aby mohli prokázat to, co se v průběhu studia naučili. Mimo již uváděných představení se připravují inscenace Malované na skle a Dubrovnická komedie, studenti sami chystají Kdyby tisíc klarinetů... s režiséry M. Horanským, Z. Srbou, M. Tarantem a se mnou.

V čem může být konzervatoř výlučná proti jiným školám?

Především je to střední škola, na závěr čtvrtého ročníku studenti maturují ze všeobecných předmětů, v pátém a šestém je veškerá pozornost soustředěna již jen na odborné předměty. Absolventi vycházejí ze školy v devatenácti až jednadvaceti letech, zatímco z DAMU o čtyři roky později. Za čtyři roky získá náš absolvent dostatečnou praxi oproti čerstvému, stejně starému absolventu DAMU. A to je, mělo by být rozhodující v mnoha případech pro intendanty v divadlech, filmové režiséry, atd.

Oddělení, které se věnuje výuce divadla, nese název hudebně dramatické. Klade se důraz na obě složky. *Co může škola udělat pro amatéry?*

Škola podléhá svému řádu, studenti musí mít povolení k činnosti mimo školu, ale řada studentů působí v amatérských divadelních a hudebních kroužcích.

Jak vidíš budoucnost školy?

Mohou samozřejmě vzniknout další soukromé školy a existovat stávající školy, ale škola bude taková, jací budou její pedagogové. Škola získá renomé jen vysoce kvalitními a všestrannými absolventy, kteří se uplatní v divadlech i jinde.

Ptal se Jiří Pokorný

Katedra divadelní vědy filosofické fakulty University Karlovy

se také pokouší o výchovu divadelních kritiků, teoretiků, či dramaturgů. Studium je čtyřleté, pokud si ho sami nechtíte z nějakých důvodů prodloužit. Studenti mají určeny semináře a přednášky, které během tohoto studia musí absolvovat a předepsán počet seminářů a přednášek, o jejichž obsahu mohou rozhodnout sami. Samozřejmě, vše se musí týkat divadla či oborů příbuzných. Nelze si zpestřovat studium matematickými semináři! Získávání znalostí z oborů teoretických a historických je hlavním cílem. Přednášky jsou poměrně zajímavé a především z oborů historických mají vysokou úroveň. Netýkají se jenom divadla, ale jsou vedeny i z pozic filosofie, estetiky a psychologie. Přednáška, pokud je vyslána, se nemusí opakovat v dalším roce (či

letech). Proto se studenti musí velmi zodpovědně rozhodovat, zda ji navštíví. Pokud se na zkoušky připravují poctivě, mají poměrně široké zázemí ve znalostech historie dramatu, protože požadavky na množství přečtených her a odborné literatury jsou opravdu vysoké. Problém ale je, že ne každý student si naučená fakta dovede dávat do souvislosti a využívat je v praxi. I já, jako dalková studentka katedry cítím, že chybí větší počet praktických seminářů, kterými by měli projít jak budoucí teoretikové, tak historici. Pokud je však student zapálený divadelník a výběr volitelných přednášek a seminářů orientuje ke svým zájmům a je schopen vybrat si i na ostatních katedrách filosofické fakulty vhodné doplňky pro svou orientaci, může být na konci studia poměrně dobře připraven pro praxi.

Zora Vondráčková

JAMU

O tom, co je nového na Janáčkově akademii múzických umění, se mi nepodařilo sehnat konkrétnější údaje než: Na JAMU došlo k výrazné obměně pedagogického sboru. Děkanem se stal Doc. PhDr. Josef Kovalčík. Vše probíhalo konkursem. JAMU se rozdělila na hudební fakultu a na divadelní fakultu, která mimo herectví a režie teď vyučuje loutkářství, scénografii, rozhlasovou a televizní režii a dramaturgii. Pracují formou "ateliérů". Každý ateliér se skládá z několika pedagogů, studenti navštěvují nejdříve všechny ateliéry a později si mohou zvolit ten svůj.

Škola hlásá otevřenost výuky, a proto spolupracuje s řadou externistů. Např. Alois Hajda, z okruhu kolem Divadla na Provázku, HaDivadla atd. Učí zde lidé, kteří vyšli z řad amatérů jako třeba Jan Roubal. Otevřenost této školy má spočívat i v tom, že přednášky může navštěvovat kdokoli.

Petra Kohutová, studentka 1. ročníku JAMU, obor dramaturgie:

Dělala jsi někdy amatérské divadlo?

Vůbec ne. Rodiče jsou vášniví ochotníci, já žádnou praxi nemám, ani nevím, proč mě vzali. Absolvovala jsem střední knihovnickou školu.

Jak začalo studium?

Jsem experimentální ročník, a tak jsme začali tím, že jsme dostavěli "Martu" (činoherní studio JAMU).

To jste nosili cihly?

Myli okna, uklízeli, atd. Ročníkový pedagog byl B. Srba, od 2. ročníku si nás přebírá děkan.

Martu jste stavěli celý 1. ročník?

Ne, kdepak. Samozřejmě jsme se učili, rozebírali texty, režiséři pak udeřili koncepci a scénografové scénu. Zatím vše cvičné, ale vznikly z toho zajímavé věci.

Například?

Přepis Maryši do současného jazyka.

Jaký je tvůj celkový dojem po prvním ročníku?

Zatím jsem na rozpácích, připadalo mi to málo náročné a těším se na 2. ročník. Režiséři, kteří jsou o rok starší, už půjdou do praxe k praktikům v divadlech. Třeba ke Krejčovi do Prahy.

Nebrání fakulta vaši spolupráci s amatéry?

Pokud to zvládneme časově, tak ne.

Ptal se Jaroslav Kozák

Základní umělecké školy

Jiřina Lhotská, učitelka literární-dramatického oboru ZUŠ Mělník.

Jak a proč ses dostala k ZUŠce?
Léta jsem hrála ochotnické divadlo. Na lůžku jsem začala dělat z posedlosti poté, co mě děti prošly naší školou. Chci totiž alespoň svým dětem dát něco víc.

CO?

Schopnost existovat individuálně i v rámci společenství. "Dramafák" zatím supluje tu nejzákladnější výbavu do života: kontakt, komunikaci, schopnost utvořit si názor a obhájit si ho. I proto mě fascinuje, když se někde dočtu, že ZUŠ platí i daňový poplatník, jejichž děti do nich nechodí. Já jako daňový poplatník budu ráda platit na to, abychom měli dobré doktory, malíře i elektrotechniky.

Vidíš nějaký rozdíl mezi ZUŠ, dramatickou výchovou vůbec a divadlem?

Obě, či všechny tři ty platformy jsou stejně důležité. Pro každé dítě je potřebný dramafák (dobrý, samozřejmě). Když se navíc setkáš s někým, kdo má talent a je schopný dělat divadlo, je to úplně skvělé. Protože je tu ještě navíc zpětná vazba. Jen divadlo mi může přinést živého člověka na dotyk tak abych měla pocit, že se dotýká jen mne.

A mají tuhle potřebu setkávání s lidstvem všichni?

To je právě to - že citovost je přamou rozvinutá, stejně jako sociabilita, schopnost vcítovat se do citů druhého. Až budou lidi tohle cítit, bude jim televize málo.

Ptal se Luděk Richter

Šrámkův Písek bude!

Po mnoha problémech a nesnázích se podařilo ARTAMU ve spolupráci s píseckými pořadateli zajistit jak finanční, tak i organizační předpoklady k tomu, aby se Šrámkův Písek 1991, národní přehlídka a dílna amatérského autorského a netradičního divadla, mohl konat. Proběhne ve dvou víkendech (27. - 29. 9. přehlídka, 4. - 6. 10. dílna) v Písku. Ani návrhy inscenací, ani přihlášky účastníků dosud nejsou uzavřeny, proto žádáme bližší informace u Karla Tomase nebo v druhém čísle d'ARTAMAn-a v prodejně publikací.

-tom-

MEZ s.p.
tvořte
VELKÉ POROČENÍ
výroba malých elektromotorů